

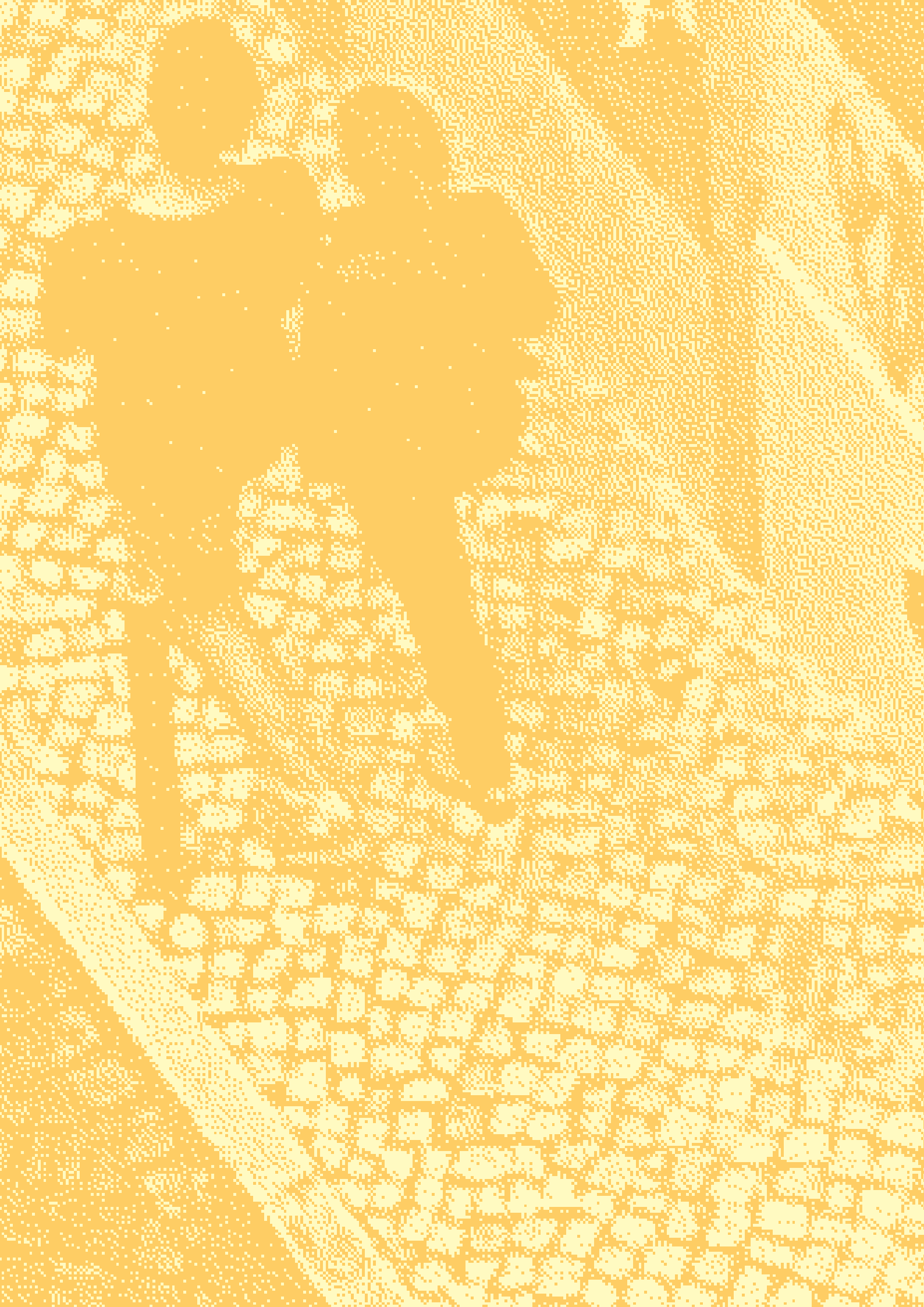

2016

ÅRSMELDING

NSD

**NORSK SENTER FOR
FORSKNINGSDATA**

Innhold

Leders beretning	4
Hva er NSD	5
Hva gjør NSD	5
Arkiv for forskningsdata	5
Tilgjengeliggjøring av data	5
Personvernombudet for forskning	7
Statistikk om høgre utdanning og forskning	7
Intervjuundersøkelser	9
Publikasjonsregistre	15
Kommunikasjon	15
Samarbeidspartnere	17
Nasjonalt	17
Internasjonalt	17
Prosjekter	18
Styre, råd og utvalg	20
Utvalg oppnevnt av NSD	20
Styrets beretning	22
Regnskap 2016	24
Organisasjonskart pr 31. desember 2016	31

Forord

NSD er en tverrfaglig forskningstjeneste som har sitt utspring i forskningen og dens behov for datatjenester og dekker så godt som hele forskningsprosessen. Eksempler på dette er tjenester knyttet til arkivering av forskningsdata og til forskning og personvern. Personverntjenesten hos NSD utfører oppgaver for 139 forskningsinstitusjoner i Norge innen for alle fagområder som benytter persondata i sin forskning. På arkiveringssiden dekker vi blant annet medisin og helse, miljø og utvikling, humanistiske fag og samfunnsvitenskap. På de fagfelt som er nevnt krever Norges forskningsråd at data fra prosjekter finansiert av dem skal arkiveres hos NSD.

For å tydeliggjøre NSDs tverrfaglighet skiftet vi, etter vedtak gjort av Kunnskapsdepartementet, i 2016 navn fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD) til NSD – Norsk senter for forskningsdata AS. I de fleste sammenhenger vil bare kortversjonen NSD bli brukt. I valg av nytt navn er det lagt vekt på at det skal være beskrivende for vår virksomhet nå og angi retning for arbeidet fremover. Det var samtidig viktig å beholde NSD som er et godt innarbeidet merkenavn både nasjonalt og internasjonalt.

I 2016 startet NSD, med støtte fra Norges forskningsråd, et omfattende utviklingsprosjekt, NORDi, som dekker så godt som hele NSDs tjenestespekter og som vil gi studentene, forskerne og institusjonene løsninger for lagring, tilgang og sitering av forskningsdata. Gjennom den utviklingen som skjer i prosjektet vil vi gi våre brukere enda bedre tjenester enn i dag og tilgang til tjenester som vil ligge helt i fremste rekke internasjonalt. Prosjektet skjer i tett kontakt med brukerne. Løsninger og tjenester som utvikles i prosjektet tas i bruk etterhvert som disse er klare. Allerede nå er nye systemer for arkivering og tilgjengeliggjøring av data tatt i bruk av brukere. Parallelt med oppgradering av tjenestene utvikles det også helt nye opplegg for brukerstøtte og opplæring. I denne årsmeldingen beskriver vi noen av de nye tilbudene som vi nå har klare og vil klargjøre.

BJØRN HENRICHSEN
adm. dir.

Hva er NSD?

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS er nasjonalt arkiv for forskningsdata og et av verdens største i sitt slag. Med bred og tverrfaglig kompetanse fordelt på nær hundre ansatte arbeider NSD for å gjøre det enklere å finne og dele forskningsdata. Tilgang til data er kjernen i moderne forskningsinfrastruktur, og forskningsdata er et kollektivt gode som skal deles – dette er grunnverdien i NSD. Prinsippet om åpen tilgang, likebehandling og deling av forskningsdata (Open Access-prinsippet) er derfor styrende for all virksomhet. NSD arkiverer, tilrettelegger og formidler data til forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt og utvikler teknologiske verktøy og løsninger. NSD er også nasjonalt kompetansesenter for personvern og Personvernombudet for forskning. NSD er et aksjeselskap eid av Kunnskapsdepartementet.

Hva gjør NSD?

NSD har et bredt spekter av tjenester for forskere, studenter, administratorer, finansieringsinstitusjoner og myndigheter.

Arkiv for forskningsdata

NSD arkiverer alle typer kvantitative og kvalitative forskningsdata. Ifølge Forskningsrådet «plikter prosjektansvarlig å overføre kopi av alle forskningsgenererte data/resultatdata og all nødvendig dokumentasjon for gjenbruk av data (metadata) til Norsk senter for forskningsdata AS (NSD) for arkivering». Dette gjelder «prosjekter innen samfunnsvitenskap, humaniora, medisin og helse, miljø- og utviklingsforskning».

I NSDs arkiver finnes data helt tilbake fra 1700-tallet og frem til i dag, i et tematisk spenn fra meteorologi til politiske systemer. En stor del blir generert eller samlet inn gjennom prosjekt finansiert av Norges forskningsråd. Data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) blir arkivert og formidlet til forskningssektoren fra NSD. Avtalen mellom NSD og SSB sikrer forskere i Norge tilgang til et stort antall samfunnsundersøkelser. Dette er unikt i internasjonal sammenheng. I tillegg arkiverer og formidler NSD data fra en rekke andre kilder, som internasjonale intervjuundersøkelser, data fra universitets- og høgskolesektoren, instituttsektoren og meningsmålingsinstitutter. NSD har avtale med Arkivverket som skal sikre lagring og tilgang til forskningsdata fra det offentlige, inkludert personsensitive data.

Tilgjengeliggjøring av data

Når data blir deponert hos NSD, går de gjennom en omfattende prosess med systematisering og kontroll. Deretter blir data til-

FOTO: SONJA BALCI/HIOA

«NSD er en nøytral aktør med kontinuitet.»

Marijke Veenstra, forsker i NorLAG og forskningsleder ved NOVA, seksjon for aldersforskning og boligstudier (HiOA)

Har samarbeidet med NSD om å bygge infrastruktur for livsløpsdata

Marijke Veenstra forsker på livsløp, og på kjøpet bygger hun grunnmur for forskning i generasjoner fremover. Grunnmuren er store og tilrettelagte mengder data, som er tilgjengelig fra NSD. Veenstra står, sammen med en større forskergruppe i NorLAG, for en av de største og mest kompliserte intervjuundersøkelsene som er gjennomført i Norge. Den skal gi kunnskap om samfunnet ved å studere sider ved store overganger og forhold i livet, som arbeid, pensjon, familie, omsorg og livskvalitet.

– 15 000 deltakere får spørreskjema og blir fulgt over tid. Mer enn 5000 variabler er koblet på. I to runder er data samlet inn, først i 2002–2003, deretter 2007–2008. Nå er en ny runde på vei, forteller Veenstra.

SSB samler data, NSD arkiverer og legger til rette for forskere. Veenstra har i lang tid samarbeidet tett med NSD for å bygge en solid infrastruktur, gjennom «Access Life Course Database».

– Det fine med NSD er at man kombinerer kunnskap om forskning og etiske sider ved deling av data. Det er veldig godt å vite at data er sikre hos NSD, sier Veenstra.

Samarbeidet om infrastruktur gir resultat: Data fra NorLAG har mer enn 100 eksterne brukere. Det er dermed en av de mest brukte datafilene i samfunnsvitenskapelig forskning i Norge. Når tredje runde av prosjektet tar form, vil også fruktene fra infrastrukturprosjekt hos NSD, som NORDi og RAIRD, kunne høstes.

– NSD er en nøytral aktør med kontinuitet som gjør det trygt å samle data til beste for fellesskapet av forskere, sier Veenstra.

Forvaltningsdatabasen

NSDs forvaltningsdatabase har en stor samling data om den norske statsforvaltningen. Her finnes blant annet informasjon om departement og etater fra 1947 til i dag, tilrettelagt informasjon om utvalg, styrer og råd, samt om medlemmene i disse, for perioden 1980-1997. Særlig ettertraktet i Forvaltningsdatabasen er statistikk over statsansatte, som er flittig brukt av forskere, forvaltning og media.

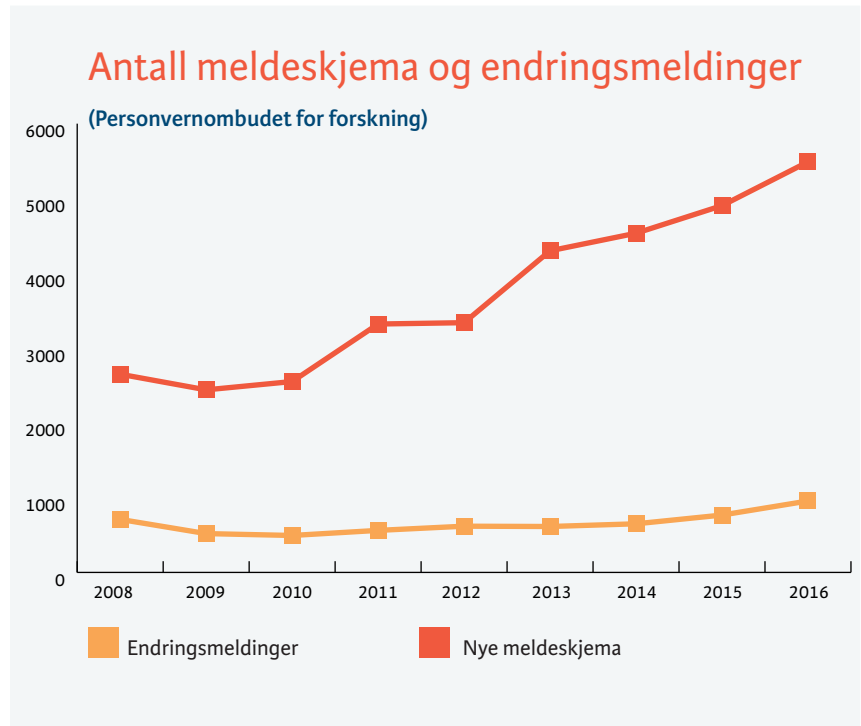
SSB-data fra NSD

NSD og Statistisk sentralbyrå (SSB) har siden 1975 samarbeidet om å tilrettelegge og distribuere data fra SSB til norske forskningsmiljøer. Avtalen innebærer at forskere og studenter gjennom NSD har gratis tilgang på data tilrettelagt for forskning og analyse. Dette gjelder blant annet en rekke nasjonale intervjuundersøkelser. Samarbeidet er unikt i internasjonal sammenheng.

Meningsmålingsarkivet

I Meningsmålingsarkivet finnes mer enn 50.000 spørsmål stilt i perioden 1964 til i dag, fritt tilgjengelig for analyse gjennom analyseverktøyet Nesstar. Data er levert av meningsmålingsbyråene TNS Gallup, Respons Analyse, ACNielsen Norge, Opinion og Ipsos MMI.

rettelagt for publisering på NSDs nettsider. Som nasjonalt knutepunkt for tilgang til viktige forskningsdata arbeider NSD kontinuerlig for å forbedre og forenkle forskernes åpne tilgang til data. Norges forskningsråds retningslinjer slår fast at «forskingsdata bør gjøres tilgjengelige for alle relevante brukere, under like vilkår, så fremt det ikke er juridiske, etiske eller sikkerhetsmessige grunner til ikke å gjøre det».

Personvernombudet for forskning

NSD er et nasjonalt kompetansesenter for personvern og er personvernombud for 139 forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Blant disse er alle universitetene, vitenskapelige og statlige høyskoler, private høyskoler, helseforetak, sykehus og en rekke frittstående forskningsinstitutter og kompetansesentre. NSD veileder forskere og studenter og gir råd til institusjonene som har lovpålagte plikter knyttet til internkontroll og kvalitetssikring av egen forskning. Institusjonene holder oversikt og kan utføre kontroll gjennom det nettbaserte verktøyet *Meldingsarkivet* som inneholder sakspapirer for alle innmeldte prosjekt. I løpet av 2016 mottok personvernombudet 5489 nye meldeskjema, noe som er en økning på 585 meldeskjema fra året før. NSD mottok 955 endringsmeldinger.

Statistikk om høyere utdanning og forskning

NSDs Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) er en sentral informasjonskilde om den tertiære utdanningssektoren i Norge, herunder universiteter, høyskoler og fagskoler, biblioteker

FOTO: NJORD V. SVENDSEN/NSD

«Arbeidet mitt hadde ikke vært mulig uten NSDs unike data-materiale.»

Julie Ane Ødegaard Borge, forsker ved Institutt for sammenlignende politikk, UiB

Har brukt NSDs skolevalgsundersøkelser i arbeidet med doktorgraden

Sirkus og moro, er skolevalg mer enn det? Ja, det er det, ifølge forskningen til Julie Ane Ødegaard Borge: Det nasjonale skolevalget, som er blitt arrangert av NSD siden 1989, styrker demokratiet.

– Analysene viser at elever som stemmer ved skolevalget er mer villige til å stemme ved stortings- eller lokalvalget samme år enn de som ikke gjør det, sier Ødegaard Borge, som i 2016 fullførte doktorgraden ved UiB og Institutt for sammenlignende politikk med avhandlingen «Creating Democratic Citizens? An Analysis of Mock Elections as Political Education in School».

Ødegaard Borge gjorde både kvalitative undersøkelser – intervju og observasjon i skoleklasser – og kvantitative analyser. Til det siste brukte hun NSDs data fra skolevalgundersøkelsene fra 1989 til 2013. Skolevalgundersøkelsene blir gjennomført hvert valgår i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning. I 2015 svarte mer enn 30 000 elever fra 139 skoler på spørsmålene i undersøkelsen. – Dette er veldig spennende datasamlinger som det ikke finnes maken til i noe annet land. Det er et omfattende materiale med stor variasjon som bør brukes enda mer, ikke bare for å forske på skolevalg, men på holdninger blant unge mer generelt, mener Ødegaard Borge.

Analysene er, i tillegg til i doktorgradsavhandlingen, presentert i en artikkel publisert i det vitenskapelige tidsskriftet *Politics*. – Jeg håper å kunne forske mer med bruk av data fra skolevalgundersøkelsene. NSD har vist engasjement og interesse for forskningen min. Arbeidet mitt hadde ikke vært mulig uten NSDs unike datamateriale, sier Ødegaard Borge.

Kommunedatabasen

Informasjon om alle norske kommuner over 250 år finnes i Kommunedatabasen. Dette er en stor samling data med omfattende dokumentasjon. Den gir muligheter til å sette sammen tidsserier med standardisering av enheter og å presentere data i tematiske kart, som kan hentes fra dette arkivet. Databasen inneholder 381061 opplysninger om hver norske kommune.

Valgundersøkelser

Nasjonale valgundersøkelser fra 1957 til 2013 er fritt tilgjengelige hos NSD. Valgundersøkelsene gjennomføres i etterkant av stortingsvalgene blant annet for å undersøke tendenser og utviklingstrekk, motivasjon, stemmegivning og deltakelse.

Kirkedata

NSDs kirkedatabase inneholder offisiell statistikk (samlet inn via KOSTRA) om dåp, konfirmasjoner, vielser, gravferder m.m. på menighetsnivå. Data er åpent tilgjengelig på NSDs nettsider.

og samskipnader. Data og datatjenester fra DBH danner grunnlag for et bredt tilbud av styringsdata for politikktutforming i sektoren og statistikk som kan tilrettelegges for mange behov. DBH inneholder data og statistikk om studenter, utdanning, forskning, personale, museum, areal, økonomi og selskapsdata. Datatilbudet er åpent tilgjengelig for forskning på sektoren og for planlegging både sentralt i departementer og lokalt ved hver enkelt institusjon. Innrapportering av data fra utdanningsinstitusjonene i Norge er samordnet med SSB, NOKUT, NIFU, Lånkassen og Helse- direktoratet. Spesialtilpasset statistikk og web-tjenester er utviklet blant annet for NOKUT, Helsedirektoratet og KD.

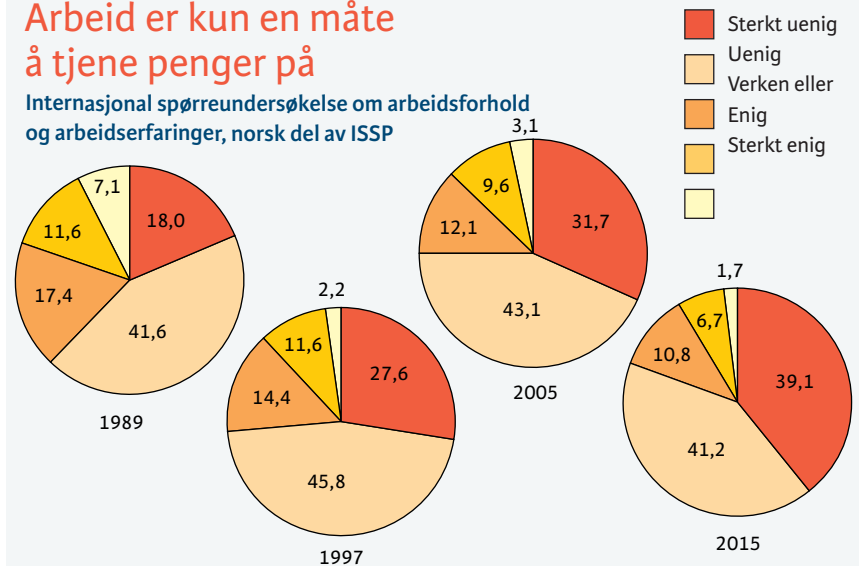
Intervjuundersøkelser

European Social Survey (ESS) er den mest omfattende og brukte samfunnsundersøkelsen i Europa. NSD er ansvarlig for behandling, lagring og distribusjon av data og dokumentasjon. Alle data er gratis og åpent tilgjengelige fra publiseringsdato. Siden starten av ESS i 2001 har NSD vært medlem av the Core Scientific team (CST). NSD driver også ESS' offisielle nettsted (europeansocialsurvey.org), hvor all formidling av data og dokumentasjon skjer. I 2016 ble ESS-data lastet ned av 14 494 brukere fra 124 land. ESS er en ERIC (European Research Infrastructures Consortium), som er en juridisk ramme for europeiske forskningsinfrastrukturer.

International Social Survey Programme (ISSP) gir forskere mulighet til å studere Norge i et globalt perspektiv. I dag er 45 land medlem av ISSP. Den første undersøkelsen ble gjennomført i 1985, og NSD ble medlem i 1989. I 2016 gjennomførte NSD undersøkelsen med tema «Role of Government» for fjerde gang. Denne undersøkelsen, som er den meste brukte i ISSP, foreligger dermed med tverrsnittsdata fra 1990, 1996, 2006 og 2016.

Arbeid er kun en måte å tjene penger på

Internasjonal spørreundersøkelse om arbeidsforhold og arbeidserfaringer, norsk del av ISSP

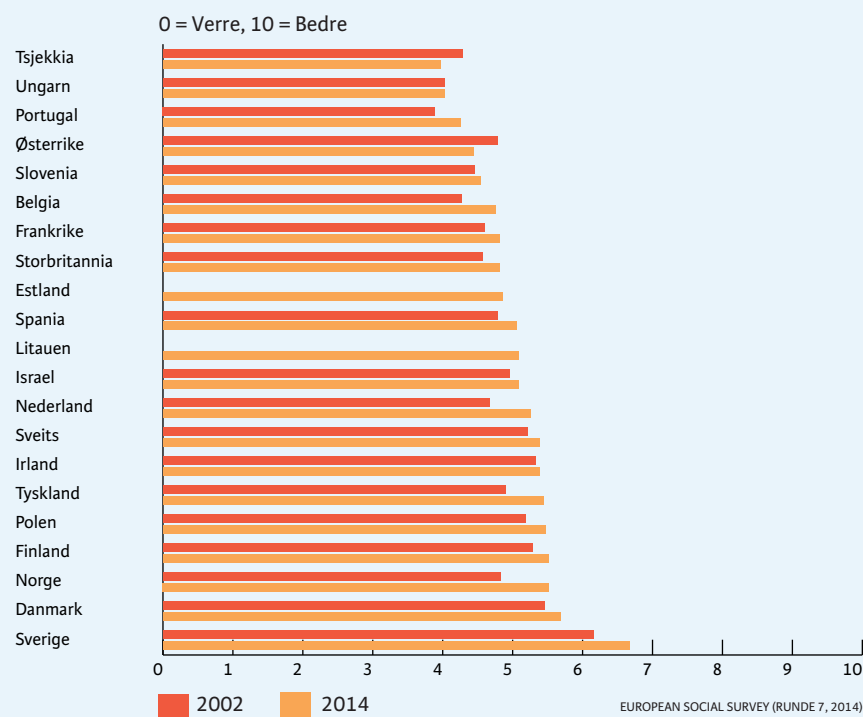
I 15 år har folk i 36 land hjulpet forskere til å forstå Europa

I Danmark og Norge er befolkningen mest fornøyd med livene sine. Bulgaria befinner seg i motsatt ende av skalaen. Utdanning er avgjørende for holdninger til muslimske innvandrere. Svensker, tyskere, franskmenn og nordmenn har et mer positivt syn på innvandring sammenlignet med folk i Tsjekkia, Estland og Polen. Dette er noe av det vi kan finne i European Social Survey (ESS).

Siden 2002 har over 340 000 personer i til sammen 36 land svart på spørsmål om sine oppfatninger og holdninger til en rekke emner. Svarene danner i sin tur data som hjelper forskerne til å forstå Europa. Samlede data fra runde 7 ble sluppet våren 2016. I tillegg til faste spørsmål om sosioøkonomiske forhold, demografi, sosial kapital, tillit, politisk sympati m.m., var spesifikke moduler om helse og ulikhet og om holdninger til immigrasjon med i runde 7.

I 2016 nådde ESS en milepæl, da registrerte bruker nummer 100 000 seg på ESS' nettside. Dermed var 20 000 flere brukere registrert, sammenlignet med samme tidspunkt året før. Den største gruppen hører hjemme i Tyskland. Norge er nummer sju på listen med ca. 5200 brukere. Ellers er forskere fra hele verden, registrert som brukere. I tillegg er ESS flittig brukt av media, organisasjoner og myndigheter i ulike land.

Har innvandring gjort det bedre eller verre å bo i landet?

«I 2016 nådde ESS en milepæl, da registrerte bruker nummer 100 000 seg på ESS' nettsider.»

NSD NORDi: Det skal bli enklere å finne, bruke og dele forskningsdata. NSD bygger fremtidens brukertjenester

Dårlig tid. Komplisert. Unødvendig. Og hvorfor skal jeg dele mine data? Da Norges forskningsråd i 2014 undersøkte hvorfor mange forskere fortsatt nøler med å dele forskningsdata, var dette noen av oppfatningene som kom fram. Samtidig har både Norge, EU og mange andre land slått Open Access, åpen tilgang, fast som prinsipp: Offentlig finansiert forskning og data skal gjøres tilgjengelig så åpent som mulig.

I 2014 vedtok Norges forskningsråd en ny policy som anbefaler at alle data skal deles. Samtidig ble tiltak for å nå dette målet lagt frem. Det viktigste nye virkemiddelet er forslaget om å innføre krav om datahåndteringsplaner. Kontraktfestede krav om arkivering av forskningsdata videreføres for å sikre at forskningens resultater kan etterprøves og benyttes til ny forskning i fremtiden. I 2016 vedtok EU at alle data fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelig fra 2017, i tråd med målsetningene i Horisont 2020.

I dag blir bare en liten del av data som forskningen genererer deponert og delt i profesjonelle og åpne dataarkiv. Dermed blir de heller ikke gjort tilgjengelig for framtidig forskning. Både forskere og samfunnet for øvrig går glipp av en stor og svært viktig ressurs.

Fjerner hindre

Dette er bakgrunnen for NSD NORDi (Norwegian Open Research Data Infrastructure) som startet opp i 2016. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd og gjennomføres i nært samarbeid med forskningssektoren i Norge. Internasjonale medspillere er UK Data Archive i Essex og ICPSR i Ann Arbor (USA), som begge er internasjonalt ledende når det gjelder bygging av moderne e-infrastruktur for forskningsdata.

I løpet av fem år (2016–2021) skal prosjektet bygge fremtidens brukertjenester – i samhandling med brukerne selv – og på tvers av faggrenser. Målet er å fjerne hindrene for å dele forskningsdata, som en del forskere opplever. Det skal ikke ta lang tid å dele eller finne forskningsdata. Det skal ikke være komplisert. Og det skal være naturlig og nødvendig, ikke bare fordi forskningspolitikken legger føringer: Deling gir forskerne større tilgang og bredere nettverk, og forskningen blir mer synlig og tilgjengelig for flere. Prosjektet har etablert en brukerguppe med representanter

«I 2016 vedtok EU at alle data fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelig fra 2017, i tråd med målsetningene i Horisont 2020.»

fra ulike forskningsinstitusjoner og forskningsfelt. I tillegg vil et panel med forskere og representanter fra forskningsadministrasjon teste utvalgte tjenester.

Tjenester til studenter, forskere og institusjoner

- **Dataarkiv og publisering (synliggjøring):** NSD oppgraderer og bygger delvis ny infrastruktur for hele prosessen fra lagring av data og kuratering til publisering og gjenbruk. Hvert datasett tildeles en DOI (Digital Object Identifier), dokumenteres og får en standardreferanse for å forenkle korrekt sitering av datasettet. NSD støtter standardiserte åpne lisenser, men har også lang erfaring med, og trygge rutiner for, å behandle datasett med bruksbegrensninger på grunn av personvern eller copyright.
- **Integrasjon med sikre forskningsplattformer:** NSD utvikler løsninger og tjenester for trygg og enkel arkivering av data fra sikre forskningsplattformer som RAIRD, TSD og SAFE. Løsningene vil også forenkle sekundærbruk av arkiverte, sensitive data i sikre forskningsplattformer.
- **Opplæring og rådgiving:** NSD skal bidra til å bygge en kultur for, og kompetanse til, å dele data på en smidig, effektiv og trygg måte. For å nå bredt ut til forskere på tvers av fag og institusjoner, skal NSD gjennom NORDi etablere et opplæringsprogram for forskere som skal samle inn, analysere, lagre og publisere/dele egne data og for de som skal drive med opplæring ved institusjonene (forskere, veiledere, biblioteker og forskningsadministrasjon). NSD vil tilby opplæring og rådgiving i form av nettsider, e-kurs, kurs ved NSD og ved institusjonene. Dette skal sikre opplæring og veiledning i datahåndtering, dokumentering av forskningsdata og trygg arkivering.
- **Min side:** Skal gi tilgang til veiledning i håndtering av forskningsdata, inkludert verktøy for å generere en datahåndteringsplan. Forskere og studenter vil få tilgang til 'Min side' med oversikt over prosjekt med data som er under arbeid, status for deponerte data, personverntjenester, datahåndteringsplaner, lagrede søk, veiledningsressurser og brukerstatistikk. Deponerte datasett vil få en DOI (Digital Object Identifier), og vil kunne siteres i artikler.
- **Tjenester for forskningsinstitusjoner:** Forskningsinstitusjonene vil få oversikt over alle data som er deponert og publisert av forskere ved institusjonen, samt statistikk om nedlasting, gjenbruk og sitering av data. Institusjonene vil også ha tilgang til selve datasettene. Eksisterende tjenester knyttet til Personvernombudet for

forskning og Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) vil bli videre utviklet og integrert i det institusjonsgrensesnittet som utvikles i NORDi. I tillegg til et webgrensesnitt vil alle tjenester ha API-er som kan kommunisere med institusjonenes egne systemer. Dette vil muliggjøre maskinell arkivering og uthenting av data og metadata, samt rapportering inn til institusjonenes egne systemer.

Både forskere, studenter og institusjoner trenger brukervennlige løsninger for lagring, tilgang og sitering av forskningsdata. Dette behovet er kjernen i utviklingsarbeidet som nå foregår for fullt.

Milepæler i 2016

- En ny søkeportal for forskningsdata fra NSD er lansert (beta-versjon). Her skal med tiden alle data fra NSDs ulike arkiver samles for å gjøre det enklere for forskere og studenter å finne frem til og laste ned relevante data gjennom et system basert på åpen tilgang (Open Access).

- En ny tjeneste for deponering av data hos NSD er lansert. Med enkel *drag and drop*-funksjon kan data- og dokumentasjonsfiler lastes opp. NSD arkiverer alle typer digitaliserte forskningsdata, både kvantitative og kvalitative. Hvert datasett eller hver samling får en egen DOI, en varig identifikator som også kan knytte metadata til forskningsdata. Dette gjør forskerens data (og publikasjoner) lettere tilgjengelig, synlig og siterbare.

Når prosjektets sju arbeidspakker er ferdig pakket ut, skal ikke bare den tekniske infrastrukturen være fornyet. Det skal også skapes trygge rammer og en kultur for å dele data.

NSD er bare så vidt begynt på det femårige prosjektet, men er på god vei i arbeidet med å gjøre forskningsdata til et felles, tilgjengelig gode. NSD skal sørge for sikker lagring, grundig dokumentasjon og tilgang til lesbare data nå – og om hundre år.

«NSD skal sørge for sikker lagring, grundig dokumentasjon og tilgang til lesbare data nå – og om hundre år.»

FOTO: ANN KARENE RASMUSSEN/HØGSKULEN I VOLDA

«De er alltid løsningsorienterte.»

Erik Fooladi,
førsteamanuensis
ved Høgskulen i Volda

Har brukt Personvernombudet
for forskning ved NSD i forbindelse
med fagdidaktisk forskning

Også en naturviter kan få bruk for NSD. La oss for eksempel si at du kan alt om metallorganisk kjemi. Så begynner du å interessere deg for fagdidaktikk. Du blir forsker på lærarutdanninga ved Høgskulen i Volda. Der utvikler du et prosjekt i skjæringspunktet mellom natur og kultur: Kjøkkenet som læringsarena og mat som innfallsvinkel til naturfagformidling og naturfagundervisning.

– Da måtte jeg ta samfunnsvitenskapelige metoder i bruk. Jeg studerer tekster og oppgaver fra studenter og utfører en nettbasert spørreundersøkelse. Dermed kommer spørsmål om håndtering av personopplysninger inn i bildet. Dette var nytt for meg. Som kjemiker jobbet jeg med molekyler, de har verken egen vilje eller personlighet, sier Erik Cyrus Fooladi.

Fooladi tok NSD i bruk.

– Man skulle kanskje tro at jeg møtte et litt strengt og byråkratisk forskningspoliti. Tvert imot møtte jeg godvilje, presise og ikke minst raske tilbakemeldinger, både skriftlig og muntlig. Jeg tror veldig få offentlige instanser kan vise til samme fine balanse mellom å være pragmatisk og prinsipiell som Personvernombudet hos NSD. De er alltid løsningsorienterte, sier Fooladi.

For en som i utgangspunktet er kjemiker og har lite erfaring med samfunnsvitenskapelige metoder, var holdningen han ble møtt med svært viktig.

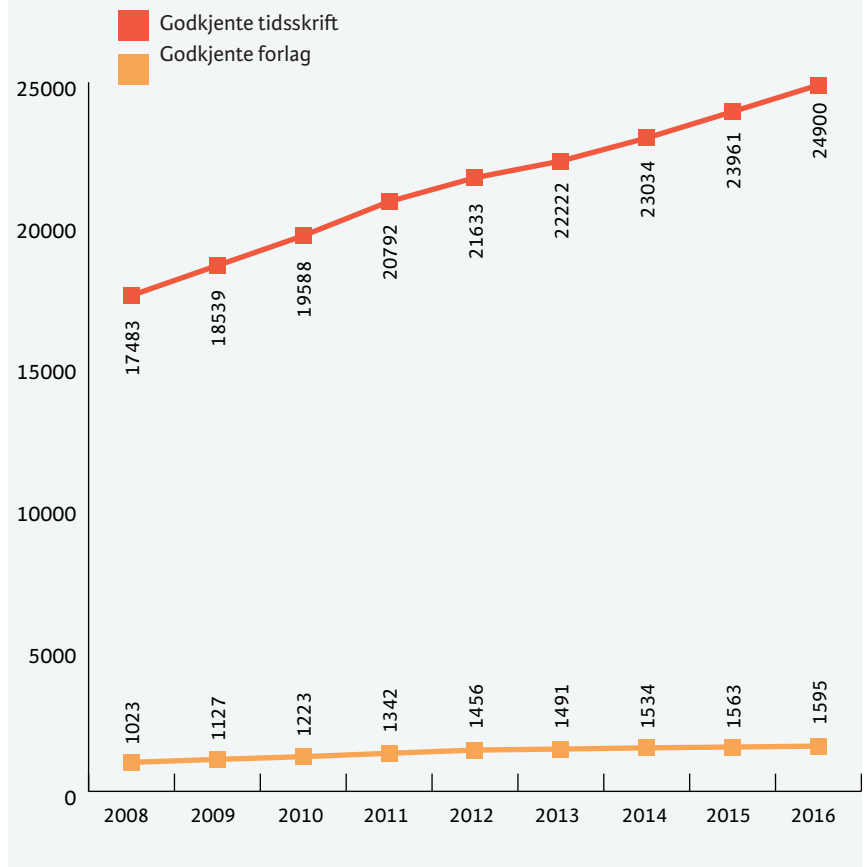
– Det har gitt meg større trygghet i arbeidet og bidratt til bedre kvalitet, seier Fooladi.

NSD har siden 1981 hatt ansvar for arkivering av data fra prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd, og arkiveringsplikten har vært innarbeidet i kontraktsvilkårene. Rådet for samfunnsvitenskapelig forskning (RSF) og Rådet for humanistisk forskning (RHF) var pionerer på dette området da de alt tidlig på 80-tallet vedtok regler for avlevering og gjenbruk av data tilrettelagt med midler fra Norges forskningsråd. I 1995 besluttet Norges forskningsråd at NSD skulle være arkivinstans for prosjekter med finansiering fra områdene for miljø og utvikling og medisin og helse. Ifølge Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter «skal arkivering skje hos NSD» for «prosjekter innenfor samfunnsvitenskap, humaniora, medisin og helse, miljø og utviklingsforskning». Etter avtale med alle universitet og høyskoler, de nasjonale forskningsinstituttene og helseforetakene m.fl., som benytter NSD som personvernombud, tilbyr NSD langtidslagring og distribusjon av data for forskningsformål, blant annet persondata. Ifølge Forskningsrådets vilkår skal prosjektansvarlig sørge for at alle forskningsgenererte data, deriblant alle data som ligger til grunn for publikasjoner, arkiveres i sikre, digitale arkiv».

Publikasjonsregistre

NSD drifter og administrerer to publikasjonsregistre: Register over vitenskapelige publiseringskanaler og The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS). Registerne gir oversikt over flere titalls tusen forskningstidskrifter, bokserier og forlag fra hele verden. Vitenskapelige publiseringskanaler godkjennes for indeksering etter formelle kriterier. NSDs Register over vitenskapelige publiseringskanaler gir grunnlag for tildeling av publikasjonspoeng og resultatbasert omfordeling mellom institusjonene. ERIH PLUS er et register med europeisk forankring for forskning innen humaniora og samfunnsvitenskap, samt europeiske språk. To nettsjenester knyttet til publikasjoner er under utvikling: Nordisk liste over publiseringskanaler som vil bli et fellesregister for de nordiske landene og Nasjonal publiseringsindikator som er en oversiktsportal.

Godkjente forlag og tidsskrift

Kommunikasjon

Kommunikasjon med forskningsmiljøene er en forutsetning for å synliggjøre, tydeliggjøre og fremme NSDs samfunnsoppdrag og oppgavene organisasjonen utfører på vegne av sektoren. Hovedmålet med NSDs kommunikasjon er å sette NSD på kartet gjennom økt samhandling med forskningssektoren og bruk av NSDs tjenester.

I 2016 skiftet NSD navn og fikk ny grafisk profil og logo. Sammen med nettsidene er dette grunnpilaren i NSDs eksterne kommunikasjon. Arbeidet med nettsidene vil skyte fart i 2017 i forbindelse med NORDi (se side 11), med en generell opprustning av tekniske løsninger, funksjon, struktur og innhold.

Våren 2016 kom NSDnytt ut med ny innholdsstruktur og nytt design. NSDnytt skal gis ut to ganger årlig, vår og høst.

Mediekontakt og tilrettelegging for journalister førte i 2016 til en rekke oppslag, særlig knyttet til nye data fra ISSP (se side 9) og ESS (se side 9 og 10). NSD ble referert 165 ganger i 2016 (kilde: Retriever). Cirka 60 prosent av artiklene var på nett, 37 prosent på papir og resten i TV og radio. Fagpresse, i hovedsak innen universitets- og høgskolesektoren, stod for nær halvparten av oppslagene. Oppunder 40 prosent stod i riks- og regionpresse. DBH ble referert 128 ganger i 2016.

NSDs medarbeidere har mye direktekontakt med brukerne i form av brukerstøtte på telefon og e-post, forelesninger, møter, kurs og seminarer. Denne direktelinjen til brukerne er avgjørende for å fange opp brukerbehov og styrke NSDs relevans og nytte. Også her står NSD NORDi sentralt med fokus på opplæring og veiledning og oppbyggingen av en helhetlig pakke med opplæringsmoduler som dekker hele forskningsprosessen.

Samarbeidspartnere

Gjennom et omfattende samarbeid med institusjoner nasjonalt og internasjonalt står NSD sentralt i utviklingen av nordisk, europeisk og internasjonal forskningsinfrastruktur.

Nasjonalt

Universitet og høgskoler samarbeider med NSD blant annet gjennom avtaler knyttet til arkivering av data og personverntjenester.

SSB (Statistisk sentralbyrå) og NSD har siden 1975 hatt et formelt samarbeid om tilrettelegging og distribusjon av data fra SSB til norske forskningsmiljøer. Dette gir norske forskere svært gode betingelser sammenlignet med kolleger i andre land.

Datatilsynet og NSD har siden 1981 samarbeidet om å ivareta personvernet på en måte som i minst mulig grad hindrer gjennomføringen av forskningsprosjekt.

Arkiverket (Riksarkivet) og NSD har i lang tid hatt et uformelt samarbeid om arkivering og gjenbruk av forskningsdata. Samarbeidet ble formalisert i 2014, gjennom en avtale om at NSD skal arkivere offentlig finansierte forskningsdata på vegne av Arkiverket.

Norges forskningsråd har siden etableringen av NSD i 1971 spilt en sentral rolle for både omfang og kvalitet på NSDs tjenester, gjennom sine grunn- og prosjektfinansieringer, og gjennom å legge viktige infrastrukturoppgaver til NSD. Ansvar for arkivering av data fra prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd har i mer enn 30 år ligget hos NSD.

Kunnskapsdepartementet (KD) gir tilskudd til arbeidet med NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) som leverer tjenester til KD og institusjonene i universitets- og høgskolesektoren.

Internasjonalt

CESSDA AS (Consortium of European Social Science Data Archives) er den felleseuropeiske forskningsinfrastrukturen for samfunnsvitenskap. NSD er norsk tjenesteleverandør.

ESS ERIC (European Social Survey) er en institusjon som gjennomfører en stor europeisk intervjuundersøkelse med mer enn 100 000 brukere. NSD er ansvarlig for lagring, behandling og distribusjon av data og dokumentasjon i ESS og driver det offisielle nettstedet. ESS har status som ERIC (European Research Infrastructure Consortium), et juridisk rammeverk for europeisk infrastruktur.

ICPSR (Inter-university Consortium for Political and Social Research) er et internasjonalt konsortium av mer enn 750 akademiske institusjoner og forskningsorganisasjoner. NSD er medlem sammen med UiB, UiO, UiT og NTNU. ICPSR er verdens største dataarkiv for samfunnsvitenskapelige fag og tilbyr også et undervisningstilbud. ICPSR er lokalisert ved University of Michigan.

IFDO (International Federation of Data Organisations for the Social Sciences) arbeider for å legge til rette for forskning gjennom samarbeid på tvers av land, regioner og kontinent. NSD er medlem.

Prosjekter

eVIR

NSD er prosjektpartner i eVIR (e-infrastruktur for Video Research), som blir ledet av Universitetet i Oslo. Målet er å utvikle en nasjonal infrastruktur for forskning som bruker videodata og utvikle fleksible og sikre løsninger som tar vare på personvernet. Prosjektet skal legge til rette for lagring som sikrer tilgjengelighet og tilgang på tvers av institusjoner. NSD er dataarkiv for prosjektet og bidrar med kompetanse på personvern, organisering av metadata og strukturering av data for gjenbruk. eVIR er finansiert av Norges forskningsråd.

RAIRD

I 2016 stod teknologiutvikling for prosjektet RAIRD (Remote Access Infrastructure for Register Data) sentralt. RAIRD er et samarbeid mellom NSD og SSB der ambisjonen er å utvikle et funksjonelt web-basert forskningsverktøy for registerdata. Målet er å forenkle og forbedre forskernes tilgang til registerdata, uten at dette går på bekostning av personvernet. RAIRD-løsningene er basert på samspill mellom registerdatabaser, metadatatenester, sikkerhets-, anonymiserings- og autentiseringstjenester og et kraftig statistikk- og analysegrensesnitt. 2016 markerte en overgang, fra konseptutvikling til konsolidering og fokus på sikkerhet, skalering og planlegging av drift og forvaltning av RAIRD. RAIRD er finansiert av Norges forskningsråd.

CESSDA SaW

CESSDA SaW (Consortium of European Social Science Data Archives – Strengthening and widening) er et infrastrukturprosjekt med deltakelse fra CESSDA og europeiske arkiver innenfor og utenfor CESSDA-samarbeidet. Prosjektet har som målsetning å styrke og utvide samarbeidet, øke kvaliteten på arkiver som

allerede er en del av CESSDA og sette arkiver utenfor CESSDA i stand til å oppfylle de krav CESSDA setter for medlemskap. NSD leder en av arbeidspakkene i CESSDA SaW. Prosjektet er finansiert av EU (Horisont 2020).

SERISS

SERISS (Synergies for Europe's Research Infrastructures in the Social Sciences) er et omfattende europeisk forskningsprosjekt der målet er å bryte ned barrierer for utveksling av forskningsdata og utvikle nye former for datainnsamling i samfunnsforskning. Prosjektet er del av EUs program for forskning og innovasjon, Horisont 2020. NSD leder blant annet en arbeidspakke som retter søkelyset mot de juridiske og etiske utfordringene komparativ samfunnsforskning står overfor, med hovedfokus på surveydata og bruken av nye typer data.

CRONOS (CROss-National Online Survey)

NSD har en sentral rolle i prosjektet CRONOS (CROss-National Online Survey). Målet er å teste mulighetene for å bygge opp et flernasjonalt internettpanel basert på sannsynlighetsutvalg. Datainnsamlingen og utvalget skal administreres på tvers av landegrenser ved hjelp av et sentralt system drevet av NSD. Respondentene blir rekruttert i forbindelse med de personlige intervjuene som utføres i ESS (European Social Survey). Rekrutteringen og datainnsamlingen foregår i tre land: Estland, Slovenia og Storbritannia. NSDs driver paneldatabasen, setter opp spørreskjemaene og er ansvarlig for utsendelser og purringer på i alt seks undersøkelser i løpet av et år. NSD er også dataarkiv for prosjektet. CRONOS er en del av prosjektet «Synergies for Europe's Research Infrastructures in the Social Sciences (SERISS)» som er finansiert av EU (Horisont 2020).

CESSDA Metadata Harvesting Tool

CESSDA Metadata Harvesting Tool er finansiert av CESSDA og inngår i CESSDAs arbeidsplan. NSD koordinerer prosjektet og står for en vesentlig del av utviklingsarbeidet.

CESSDA Metadata Management Project

Prosjektet er finansiert av CESSDA og inngår i CESSDAs arbeidsplan. Målsetting er å utvikle, fremme og implementere et standardisert metadata-design som skal gjelde for alle data i CESSDA Product and Service Catalogue.

Styre, råd og utvalg

Styre

Styreleder

- Petter Aasen, rektor, Høgskolen i Sørøst-Norge

Medlemmer

- Elin Haugsgjerd Allern, professor, Universitetet i Oslo
- Torbjørn Hægeland, (til november 2016) forskningsdirektør, Statistisk sentralbyrå
- Knud Knudsen, professor, Universitetet i Stavanger
- Eva Stensland, førsteamanuensis, UiT Norges arktiske universitet
- Lis Tenold, spesialrådgiver, NSD, ansattes representant
- Ove Andersen, spesialrådgiver, NSD, ansattes representant

Varamedlem

- Toril Aalberg, professor, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Utvalg oppnevnt av NSD

Referansegruppe for Database for statistikk om høgre utdanning

- Tore Tungodden, Universitetet i Bergen, leder
- Beth Linde, Høgskolen i Østfold, medlem
- Ingrid Sogner, Universitetet i Oslo, medlem
- Ellen Rye, Høgskolen i Sørøst-Norge, medlem
- Ingeborg Marie Østby Laukvik, Nasjonalt fagskoleråd, medlem
- Trond Bergene, Nasjonalt fagskoleråd, personlig vara for Laukvik
- Andreas Slettebak Wangen, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, medlem
- Joar Nybo, Kunnskapsdepartementet, observatør
- Magnus Strand Hauge, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, observatør
- Anne Marie Rustad Holseter, Statistisk sentralbyrå, observatør
- Stig Slipersæter, Norges forskningsråd, observatør
- Vidar Røeggen, Universitets- og høgskolerådet, observatør

Advisory group for ERIH PLUS

- Professor Milena Žic Fuchs, Leder for the Scientific Review Group for the Humanities, European Science Foundation (ESF)
- Professor Alain Peyraube, Direktør ved Centre National de la Recherche Scientifique, CNRS, Frankrike
- Professor Gunnar Sivertsen, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning, NIFU
- Dr. Nina Kancewicz-Hoffman, rådgiver, European Science Foundation (ESF)

- Professor Stefan Hornbostel, German Centre for Higher Education Research and Science Studies (DZHW)
- Associate professor Cláudia S. Sarrico, Lisboa School of Economics and Management (ISEG)

Prosjektstyret for RAIRD

- Vigdis Namtvedt Kvalheim, NSD, leder
- Torstein Bye, Statistisk sentralbyrå (til desember 2016)
- Elisabetta Vassenden, Statistisk sentralbyrå
- Brendan Slater, Statistisk sentralbyrå
- Knut Kalgraff Skjåk, NSD

Brukergruppe for RAIRD

- Ingeborg Foldøy Solli, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger
- Marianne Røed, Institutt for samfunnsforskning
- Thomas Sevenius Nilsen, Folkehelseinstituttet
- Espen Bratberg, Universitetet i Bergen
- Thomas Lorentzen, Universitetet i Bergen
- Arne Mastekaasa, Universitetet i Oslo
- Stein Emil Vollset, Universitetet i Bergen
- Bjug Bøyum, Folkehelseinstituttet
- Trond Døskeland, Norges handelshøyskole
- Kjell Salvanes, Norges handelshøyskole

Brukergruppe NORDi

- Ingunn R. Sørli, Institutt for samfunnsforskning
- Kirsti Klette, Universitets- og høgskolerådet i Oslo (vara: Torgeir Christiansen, Institutt for lærerutdanning i Oslo)
- Live Håndlykken Kvale, Realfagsbiblioteket, Universitetet i Oslo
- Katrine Weisteen Bjerde, CERES
- Andreas Ortmann Jaunsen, UNINETT Sigma2 AS
- Alexander Refsum Jensenius, Universitetet i Oslo
- Gunnar Grendstad, Universitetet i Bergen
- Ole Myhre Hansen, Arkivverket
- Koenraad De Smedt, CLARINO, Universitetet i Bergen

Styrets beretning for 2016

NSD Norsk senter for forskningsdata AS ble etablert som en nasjonal infrastruktur for forskning i 1971, og har siden 2003 vært organisert som et AS eid av Kunnskapsdepartementet (KD).

NSDs formål er å drive dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører skal selskapet drive utviklingsarbeid innenfor sitt formål. Selskapet drives fra Bergen.

Aktiviteter

Virksomheten har, som tidligere år, vært organisert med utgangspunkt i NSDs nasjonale ansvar for å ivareta sentrale data- og infrastrukturtenester for norsk forskning. NSD har arbeidet på bred basis nasjonalt og internasjonalt for å sikre forskere og studenter tilgang til data og datatjeneste. NSD er sentralt plassert i flere store europeiske prosjekter som bygger felles infrastruktur på datasiden for samfunnsvitenskap og humaniora. Inntektsvolumet i virksomheten er økt med 7,7 % fra 2015 til 2016. I 2016 ble det utført 89 årsverk, inkludert deltidsansatte studenter. Tallet for 2015 var 86.

Finansiering

NSD har mange ulike finansieringskilder. Hovedbevilgningene kommer fra Norges forskningsråd, departementene, universitets- og høgskolesektoren og EU. Norges forskningsråd finansierte 16 % av virksomheten gjennom grunnbevilgningen og 28,2 % av totalbevilgningen når vi inkluderer prosjektstøtte. Fordeling på ulike finansieringskilder var i 2016 (2015 tall i parentes): 28,2 % (26,4 %) fra Norges forskningsråd, 24,5 % (24,6 %) fra departement, 25,6 % (27,5 %) fra andre offentlige og private tilskudd, 16,2 % (13,0 %) fra EU-prosjekter og andre internasjonale prosjekter og 5,5 % (8,5 %) fra salgs- og oppdragsinntekter.

Faglige aktiviteter og formidling

NSDs hovedoppgave er informasjon om og formidling av data og ulike sider ved bruk av data. For å oppfylle formålet er det derfor en forutsetning at NSDs ansatte har utstrakt brukerkontakt som en del av den daglige virksomheten. NSDs ansatte deltar også som foredragsholdere på kurs og seminarer, og bidrar i opplæringen av ansatte og studenter i UH-sektoren, for eksempel i metode, etikk og personvern. Brukerkontakt vektlegges for å sikre at NSDs virksomhet er i tråd med forskningsmiljøenes behov. Internett er NSDs viktigste formidlingskanal og utgjør kjernen i de tjenester NSD er satt til å utføre.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

NSDs ansatte sitter i et kontormiljø med datamaskiner som viktigste arbeidsredskap. Korttidsfraværet var i 2016 på 2,6 % og langtidsfraværet var på 3,3 %. Ingen skader eller ulykker ble registrert. Virksomheten har ikke forurenset det ytre miljøet. NSD tilstreber en jevn fordeling mellom kjønnene.

Staben etter alder og kjønn

Kjønnfordelingen viser at det er en liten overvekt av kvinner (54 %) i staben og NSDs ledergruppe består av 5 kvinner og 7 menn. NSD er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke, uansett alder, kulturell og etnisk bakgrunn.

Årsregnskap og resultatdisponering

Styret er svært fornøyd med de faglige resultatene for 2016. Årsresultatet for 2016 er positivt og framtidsutsiktene for selskapet er gode. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede. Styret er opptatt av at selskapet skal ha en betryggende egenkapital og foreslår derfor at resultatet for NSD i 2016 på kr 2 725 991 avsettes som annen egenkapital. I tråd med vedtektene deles det ikke ut utbytte.

PETTER AASEN
Styreleder

KNUD KNUDSEN
Styremedlem

EVA STENSLAND
Styremedlem

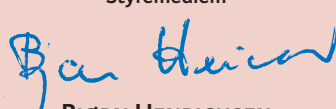
ELIN HAUGSGJERD ALLERN
Styremedlem

LIS TENOLD
Styremedlem

OVE D. ANDERSEN
Styremedlem

BJØRN HENRICHSEN
adm. dir.

REGNSKAP

	NOTE	2016	2015
DRIFTSINNETEKTER OG -KOSTNADER			
Driftsinntekt	8	70 208 418	65 519 648
Sum driftsinntekter		70 208 418	65 519 648
Lønnskostnad	2,9	56 145 522	53 280 082
Avskrivning varige driftsmidler	3	286 504	365 233
Annen driftskostnad	2	10 620 096	10 124 203
Sum driftskostnader		67 052 123	63 769 517
Driftsresultat		3 156 295	1 750 131
FINANSPOSTER			
Annen renteinntekt		311 731	607 854
Annen finansinntekt		53 421	884 911
Annen rentekostnad		0	2 770
Annen finanskostnad		795 456	36 181
Resultat av finansposter		-430 305	1 453 814
Årsresultat		2 725 991	3 203 945
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital		2 725 991	3 203 945
Sum overføringer	4	2 725 991	3 203 945

BALANSE PR 31. DESEMBER

	NOTE	2016	2015
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre og inventar	3	691 233	739 425
Sum varige driftsmidler		691 233	739 425
Finansielle anleggsmidler			
Forskuddsbetalte kostnader	7, 10	247 484	318 194
Sum finansielle anleggsmidler		247 484	318 194
Sum anleggsmidler		938 718	1 057 618
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		8 379 203	7 082 979
Andre kortsiktige fordringer	7, 10	563 885	450 014
Sum fordringer		8 943 088	7 532 993
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	69 139 117	70 243 215
Sum omløpsmidler		78 082 204	77 776 208
Sum eiendeler		79 020 922	78 833 826

BALANSE PR 31. DESEMBER

	NOTE	2016	2015
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	4	5 000 000	5 000 000
Overkursfond	4	2 378 127	2 378 127
Sum innskutt egenkapital		7 378 127	7 378 127
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4	28 378 784	25 652 794
Sum opptjent egenkapital		28 378 784	25 652 794
Sum egenkapital	4	35 756 912	33 030 921
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	12 351 114	12 556 351
Sum avsetning for forpliktelser		12 351 114	12 556 351
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		3 640 019	2 513 371
Skyldige offentlige avgifter		3 228 132	3 388 612
Annen kortsiktig gjeld	6	24 044 745	27 344 571
Sum kortsiktig gjeld	10	30 912 897	33 246 554
Sum gjeld		43 264 011	45 802 905
Sum egenkapital og gjeld		79 020 922	78 833 826

PETTER AASEN
Styreleder

KNUD KNUDSEN
Styremedlem

EVA STENSLAND
Styremedlem

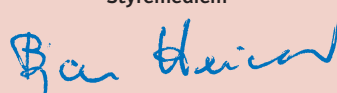
ELIN HAUGSGJERD ALLERN
Styremedlem

LIS TENOLD
Styremedlem

OVE D. ANDERSEN
Styremedlem

BJØRN HENRIKSEN
adm. dir.

NOTER TIL REGNSKAPET 2016

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapsprinsippene er beskrevet nedenfor.

A) DRIFTSINNEKTER OG KOSTNADER

Inntektene består i hovedsak av bevilgninger og prosjektinntekter. Tjenester inntektsføres etterhvert som de leveres. Mottatte betalinger som er knyttet til aktiviteter som ved årsskiftet foreløpig ikke er utført, balanseføres således som uopptjent inntekt og klassifiseres som annen kortsiktig gjeld.

Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs. at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

B) OMLØPSMIDLER/KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

C) ANLEGGSMIDLER/LANGSIKTIG GJELD

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventetes å ikke være forbigående. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede. Gjeld vurderes til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

D) VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt.

E) SKATT

Da selskapet ikke har erverv til formål, er selskapet fritatt for skatteplikt ihht. skattelovens § 2-32.

F) PENSJONER

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets ordning tilfredsstiller lovens krav. Ansatte i selskapet har en pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK). Ordningen er en ytelsesplan. Samlede forpliktelser er vurdert opp mot samlede pensjonsmidler i pensjonsordningen. De estimerte verdiene korrigeres hvert år i samsvar med beregning foretatt av aktuar. Periodisert arbeidsgiveravgift er klassifisert som en del av netto pensjonsforpliktelse. Arbeidsgiveravgiften beregnet av årets netto pensjonskostnad er kostnadsført sammen med pensjonskostnaden.

G) KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

H) VESENTLIGE LEIEAVTALER

Selskapets leieavtaler regnes som operasjonelle leieavtaler, og leieutgiftene behandles som løpende driftskostnader.

NOTE 2 LØNSKOSTNAD, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE MED MER.**Lønnskostnad**

<i>Beløp i NOK</i>	2016	2015
Lønn	39 876 484	37 466 515
Påløpte feriepenger	5 257 330	4 781 417
Arbeidsgiveravgift	6 401 594	6 016 327
Pensjonskostnader inkl. AFP	3 937 305	4 552 457
Andre ytelser	672 810	463 366
Sum	56 145 522	53 280 082

Gjennomsnittlig årsverk	89	86
-------------------------	----	----

Ytelser til ledende personer	LØNN	PENSJONS- KOSTNADER	ANNEN GODTGJØRELSE
Adm.direktør	1 148 133	21 876	4 392
Styret	387 900	0	0

Verken adm.direktør eller styret har rett på bonus, overskuddsdeling eller opsjoner, ei heller spesielle ytelser ved et eventuelt opphør av ansettelsesforholdet /vervet.

Revisor

Det er kostnadsført honorar til revisor med kr 67 700 eks mva for lovpålagt revisjon og kr 25 538 eks mva for andre tjenester.

NOTE 3 VARIGE DRIFTSMIDLER

<i>Beløp i NOK</i>	INVENTAR	IT-UTSTYR	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	1 692 748	3 189 060	4 881 808
Tilgang	205 952	32 361	238 313
Anskaffelseskost 31.12.	1 898 700	3 221 421	5 120 121
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	1 421 264	3 007 624	4 428 888
Bokført verdi 31.12.	477 436	213 797	691 233
Årets avskrivninger	102 792	183 712	286 504
Økonomisk levetid	10 år	3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

NOTE 4 EGENKAPITAL

<i>Beløp i NOK</i>	AKSJEKAPITAL	OVERKURSFOND	ANNEN EK	SUM
Egenkapital 01.01.	5 000 000	2 378 127	25 652 794	33 030 921
Årsresultat			2 725 990	2 725 990
Egenkapital 31.12.	5 000 000	2 378 127	28 378 784	35 756 912

Aksjekapitalen består av 5 000 aksjer hver pålydende kr 1 000. Kunnskapsdepartementet eier 100 % av aksjene.

NOTE 5 BUNDNE BANKINNSKUDD

Av innestående i bank er kr 2 766 681 knyttet til bundet innskudd i forbindelse med skattetrekk.

NOTE 6 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

<i>Beløp i NOK</i>	2016	2015
Skyldige feriepenger	4 986 928	4 705 616
Prosjektperiodiseringer	18 339 081	20 211 324
Annen kortsiktig gjeld	718 736	2 427 631
Sum	24 044 745	27 344 571

NOTE 7 FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER

Selskapet har foretatt forskuddsbetaling av husleie som en form for finansiering av oppussing av lokaler som selskapet leier. Forskuddet resultatføres over leiekontraktens periode som er 15 år.

<i>Beløp i NOK</i>	2016	2015
Innbetalt forskudd ifm. oppussing	9 013 609	9 013 609
Tilbakeførte midler ubrukt ved oppussing	-256 677	-256 677
Mottatt tilskudd fra Norges forskningsråd	-7 500 000	-7 500 000
Netto	1 256 932	1 256 932
Andel husleie tidligere år	-938 738	-868 029
Andel husleie i år	-70 709	-70 709
Forskuddsbetalt pr. 31.12.	247 485	318 194
Andre forskuddsbetalte driftskostnader	563 885	450 014
Totale forskuddsbetalte kostnader	811 370	768 208

NOTE 8 SPESIFIKASJON AV INNTEKTER

<i>Beløp i NOK</i>	2016	2015
Midler fra Norges forskningsråd	19 773 281	17 314 208
Midler fra departementer	17 210 000	16 109 000
Andre offentlige og private tilskudd	17 979 036	18 046 934
Prosjektmidler fra EU og andre internasjonale organisasjoner	11 351 616	8 503 144
Salgs- og oppdragsinntekter	3 894 486	5 546 362
Sum	70 208 418	65 519 648

NOTE 9 PENSJONSMIDLER

<i>Beløp i NOK</i>	2015	2014
Årets pensjonsopptjening	4 022 114	3 542 482
Effekt av årets planendringer	0	0
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	1 484 720	1 562 551
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 552 163	-1 259 239
Administrasjonskostnad	158 352	135 248
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	4 113 023	3 981 042
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	579 936	561 327
Pensjonskostnad før resultatførte justeringer	4 692 959	4 542 369
Resultatført aktuarielt tap	315 700	983 224
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	0	0
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjonen	0	0
Resultatført pensjonskostnad	5 008 658	5 525 593

<i>Beløp i NOK</i>	2016	2015
Pensjonsforpliktelse pr 31.12.	70 203 497	64 753 370
Pensjonsmidler pr 31.12.	49 849 141	45 029 981
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	2 869 964	2 780 998
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift	23 224 320	22 504 387
Ikke resultatført aktuariell gevinst	-9 529 540	-8 718 700
Estimatavvik arbeidsgiveravgift	-1 343 665	-1 229 337
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	12 351 114	12 556 351

<i>Ved beregningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:</i>	2016	2015
Diskonteringsrente	2,60 %	2,30 %
Avkastning pensjonsmidler	3,60 %	3,30 %
Lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig forventet regulering av alderspensjon under utbetaling	1,50 %	1,50 %
Årlig forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Forventet gjenstående tjenestetid	11	11

NOTE 10 SPESIFIKASJON AV FORDRINGER OG GJELD

Fordringer som forfaller senere enn 12 måneder utgjør kr 176 776.

Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt utgjør kr 0.

ORGANISASJONSKART PR 31. DESEMBER 2016

Petter Aasen
STYRELEDER

Bjørn Henriksen
ADM. DIR.

ADMINISTRASJON AVDELINGSLEDER Dag Kiberg

Anne M. Dueland
Ingebjørg J. Gullbrå
Rita Helland
Aina H. Ramsdal

Linda Ringstad
Victoria L. Robins
Heidi Tvedt

INDIVIDDATA OG PERSONVERN AVDELINGSLEDER Vigdis Namtvedt Kvalheim

INDIVIDDATA SEKSJONSLEDER Katrine Utaaker Segadal

Sondre S. Arnesen
Christopher O. Autzen
Elin Gøtken
Sunniva Hagen
Gry-Hege Henriksen
Ingvild Krogh
Trond Kvamme

Gunn Inger L. Sandal
Silje Storviken
Sigmund Tveit
Thea Clark
Marius Jakobsen
Lisa T. Sandberg
Emilie U. Sommervold

PERSONVERN SEKSJONSLEDER Kjersti Haugstvedt

Lene C. M. Brandt
Inga Brautaset
Marthe Byrkjeland
Amalie S. Fantoft
Asne Halskau
Bellinda G. Helle
Agnete Hessevik
Hanne J.-Pekovic

Ida J. Jondahl
Audun G. Løvlie
Marianne H. Myhren
Siri T. Myklebust
Marie S. Schildmann
Anne-Mette Somby
Lis Tenold
Hildur Thorarensen

KOMMUNIKASJON OG WEB Njord V. Svendsen

IT OG UTVIKLING AVDELINGSLEDER Atle Alvhøim

PROGRAMVAREUTVIKLING SEKSJONSLEDER Ørnulf Risnes

Eirik Alvær
Archana Bidargadi
Snorre Magnus Davøen
Yong Liu
Trond Pedersen

Ivar Refsdal
Sigbjørn Revheim
Kjetil Thuen
Ole Voldseter
Feng Xue

IT OG WEB SEKSJONSLEDER Bjarne Øymyr

Thomas Amland
Karin Arar
Adeel A. Bharti
Olga Furdudal
Carl-Erik J. Herheim

Stig Norland
Anders Paulsen
Fei Su
Eyob Teweldemehin
Rune Vikøren

INTERVJU- OG DATATJENESTER AVDELINGSLEDER Knut Kalgraff Skjåk

DATATJENESTER SEKSJONSLEDER Terje Marøy

Gry H. Mortensen
Kristina Nicolaisen
Astrid Nilsen

Hilde Otten
Vidar W. Rolland
Håkon Jørgen Tranvåg

INTERVJUTJENESTER SEKSJONSLEDER Kirstine Kolstrud

Gyrid H. Bergseth
Benjamin Beuster
Didrik Finnøy
Bjørn-Ole Johannessen

Linn-Merethe Rød
Eirik B. Stavstrand
Ole-Petter Øvrebo
Erlend Aarsand

STATISTIKK OM HØGRE UTDANNING OG FORSKNING SEKSJONSLEDER Kristin Gåsemyr

Ove D. Andersen
Yngve Berisvendsen
Maria Demchenko
Kristina Espeseth
Thor Hovden
Cecilie H. Jentoft
Arianna Kyriacou
Hilde Anita Larsen

Gry Ane V. Lavik
Bjarne Mundal
Elisabeth Olsen
Maren Elise Saxe
Ole Henning Vårdal
Lasse André Raa
Hilde Svriljuga Sætre

